ISSN -2583-147X (P), **Vol.- 9, Issue No. V, August 2023**
Bastabatara Pariprakash Prachee
Peer Reviewed and Referred Research Journal

ଓଡିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ : ପ୍ରବାସୀର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଜୀବନପ୍ରବାହ

ମମତାମୟୀ ଦାଶ

ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାନବ ହିଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଯେହେତୁ ତା' ପାଖେ ଥାଏ ବୋଧ ଶକ୍ତି, ଚେତନା ଶକ୍ତି, ଆବେଗ-ଭାବପ୍ରବଣତା ଏବଂ ସର୍ବକର୍ମମୟ ଦକ୍ଷତା । ସମୟକ୍ରମେ ଶିଳ୍ପବିପ୍ଳବ, ଜଗତୀକରଣ ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନର ଦ୍ରୁତବିକାଶ ଫଳରେ ମାନବ ସମାଜ ବିକାଶନ୍ମୋଖି ଦିଗରେ ଗତି କରିଛି । ତା'ର ମସ୍ତିଷ୍କରେ କୌଣସି ଅସମ୍ଭବର ପରିକଳ୍ପନା ତିଳେ ମାତ୍ର ଜନ୍ମି ନାହିଁ । ସେ କଳନା କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ପୃଥିବୀର ଯେକୌଣସି ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ଥାଇ ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ଖବର ତା ପାଖେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ରଖେ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ନିଜର ସାଧନା ଓ ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷ ଯୋଗେ ନିଜର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଅଂଚଳରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବିଦେଶରେ ବାସ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରେ । ଏହାପରେ ସେ ପ୍ରବାସୀ ବୋଲାଏ । ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଜନ୍ମଭୂମିକୁ ଛାଡି ପୃଥିବୀର କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଭିନ୍ନ ଏକ ପ୍ରଦେଶ କିମ୍ବା ବିଦେଶରେ ବାସ କରିଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରବାସୀ କୁହାଯାଇଥାଏ । ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରବାସୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ହେଉଥିବା ସାହିତ୍ୟକୁ ପ୍ରବାସୀ ସାହିତ୍ୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ।

ସୁ-ବିଶାଳ ସାହିତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଗଳ୍ପ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିଭାଗ । ଗଳ୍ପକୁ ଆଧାରକରି ଅନେକ ଗାଳ୍ପିକ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବାସ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷରେ ସାଉଁଟି ଥିବା ଅନୁଭୂତିକୁ ଏକତ୍ରୀଭୂତକରି ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଶୋରୀ ଚରଣ ଦାସ, ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ, କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର, ମନୋଜ ଦାସ, ପ୍ରତିଭା ରାୟ, ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ ଦାସ, ସୁଧୀର କୁମାର ବିଜୟେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ, ଯଶୋଧାରା ମିଶ୍ର, ଗୌରହରି ଦାସ, ଦାଶ ବେନୁହୁର, କୃପାସାଗର ସାହୁ, କଇଳାଶ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଦୀପ୍ତିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଦେବାଶିଷ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ସସ୍ମିତା ବାଗ୍‌ଚି, ବିଜ୍ଞାନୀ ଦାସ, ହିରଣ୍ମୟୀ ମିଶ୍ର, କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାଇଁ ଆଦି ଅନ୍ୟତମ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୃଷ୍ଟିରେ କିଛି ନା କିଛି ଅନ୍ତଃନିହିତ ସ୍ୱର ରହିଥାଏ । ହୁଏତ ସ୍ରଷ୍ଟା ତାହାର ଜଣା ଅଜଣାରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ୱରକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥାଏ । ସେହିପରି ପ୍ରବାସୀ ଜୀବନର ଚିତ୍ରଥିବା ଗଳ୍ପଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖକୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ପ୍ରକୃତରେ ନିଜ ମାତୃଭୂମିର ଅବିକଳ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ମାତୃଭୂମିର ସୁଖ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ କେଉଁରେ ମିଳେନା । ତେଣୁ ଏହି ଗଳ୍ପଗୁଡିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଗାଳ୍ପିକ ନିଜ ଦେଶକୁ ଫେରିଯାଇ ଜନ୍ମଭୂମିର ପ୍ରକୃତ ଆନନ୍ଦକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆମ ଦେଶର ଧର୍ମ, ଦର୍ଶନ, ସଂସ୍କୃତିର ମହନୀୟତା ଏବଂ ପ୍ରବାସୀ ଜୀବନପ୍ରବାହର ଚିତ୍ର କିଭଳି, ତାହା ଏହି ଗଳ୍ପଗୁଡିକରେ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଏହା ସହିତ ଗାଳ୍ପିକମାନେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଦେଶୀମାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ମନୋଭାବ ଏବଂ ଗାଳ୍ପିକ

ସ୍ୱଦେଶର ଦୋଷ, ଦୁର୍ବଳତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଧାରଣା ଦେବାରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁମେୟ ହୁଏ ।

- **ପ୍ରବାସୀର ଅବସୋସ :**

ସାଧାରଣତଃ ଜନ୍ମଭୂମିରୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଅର୍ଥାତ୍ ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ଦେଶକୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା, ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା କେହି କେହି ଭ୍ରମଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା ପରେ କାହାକୁ ବିଦେଶର ମାୟା ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବାନ୍ଧି ରଖେ । ଯେଉଁମାନେ ବିଦେଶରେ ରହିଯାଆନ୍ତି, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିଦେଶର ମୋହ ଭାଙ୍ଗେ । ଫଳରେ ସେମାନେ ମାତୃଭୂମିକୁ ଝୁରି ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଫେରିବାର ଉପାୟ ନଥିବାରୁ ଅବସୋସ କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରବାସୀ ଜୀବନରେ ଏହିପରି ଭାବବସ୍ତୁର ପ୍ରବାହ ଗାଳ୍ପିକ କୃଷ୍ଣପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ପୁରାତନ' ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗଳ୍ପଟିରେ ଗଳ୍ପପୁରୁଷ କାନାଡାର ଟରଣ୍ଟୋ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ । ଏହା ସହିତ ତାଙ୍କର ଆମେରିକାନ୍ ବୋହୂ ମଧ୍ୟ ଟରଣ୍ଟୋ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦର୍ଶନ ଅଧ୍ୟାପିକା ଏବଂ ପୁଅ ଟରଣ୍ଟୋ ଜେନେରାଲ୍ ହସ୍ପିଟାଲରେ ସିନିୟର ସର୍ଜନ । ଗଳ୍ପରେ ଉଭୟଙ୍କ ସହ ଗଳ୍ପପୁରୁଷ କାନାଡାରେ ବାସକରୁଥିବାର ସ୍ମୃତି ଅନୁଭୂତି ଆତ୍ମକଥନ ଶୈଳୀରେ ଚିତ୍ରିତ । ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କର ପୁଅ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଓଲ୍ଡ.ଏଜ୍.ହୋମ୍‌ରେ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ଦେଶ କଥା ଭାବିଛନ୍ତି । ଯଦି ସେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଥାନ୍ତେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଏଭଳି ଓଲ୍ଡ.ଏଜ୍.ହୋମ୍‌ରେ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇନଥାନ୍ତା । ଏହିପରି ଭାବବସ୍ତୁ ଗାଳ୍ପିକ ସୁଧୀର କୁମାର ବିଜୟେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣଙ୍କ 'ତ୍ରିଶଙ୍କୁ' ଗଳ୍ପରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଗଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପ ପୁରୁଷଙ୍କ ବାପା ସ୍ୱଜନ୍ମିତ ଭୂମିକୁ ଛାଡି ବିଦେଶରେ ଚାକିରୀକରି ରହିଯାଉଥିବା ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ତ୍ରିଶଙ୍କୁ ବୋଲି କୁହନ୍ତି । ବାପାଙ୍କର ଏହି କଥାକୁ ମିଥ୍ୟା ରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ମଧ୍ୟ ଗଳ୍ପନାୟକ କଥା ରଖିପାରି ନାହାନ୍ତି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରିବାର ବହୁ ଚେଷ୍ଟା ପରେବି ନ ଫେରିପାରି ଅବସୋସ କରିଛନ୍ତି ।

- **ପ୍ରବାସୀର ସ୍ୱଜନ୍ମିତ ଭୂମିରେ ସ୍ମୃତି :**

ସମୟ ସ୍ରୋତରେ ଆଗେଇ ଯାଇଥିବା ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ତା' ଅତୀତକୁ ସ୍ମରଣ କରେ, ସେତେବେଳେ ତା ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ସ୍ମୃତି ସବୁ ନାଚି ଉଠେ । ମଣିଷ ଯେତେ ଦୂର ଗଲେ ବି ସ୍ମୃତି ତା'ର ସାଥୀରେ ଥାଏ । ସେହିଭଳି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଜନ୍ମସ୍ଥାନରୁ ଦୂର ପ୍ରବାସରେ ବସବାସ କରି ରହିଥାଏ, ସେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ସ୍ମୃତିକୁ ମନେ ପକାଏ । ତଫାତ୍ ଏତିକି ତା ସ୍ମୃତିଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଅଧିକାଂଶ ଦେଶ ସଂପର୍କିତ କିମ୍ବା ଜନ୍ମଭୂମି ସଂପର୍କୀୟ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରବାସୀ ଗଳ୍ପଗୁଡିକରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବରେ ହେଉ ବା ସ୍ଥୁଳ ଭାବରେ ହେଉ ଦେଶ ସମ୍ପର୍କୀତ ସ୍ମୃତି ସବୁ ରହିଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କିଶୋରୀ ଚରଣ ଦାସଙ୍କ ଗଳ୍ପ 'ଯନ୍ତ୍ରଣା'ରେ ପତ୍ରଧର୍ମୀ ଶୈଳୀ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କାହାଣୀଟି ଅତି ବାସ୍ତବିକ ହୋଇଉଠିଛି । ଗଳ୍ପରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଆମେରିକା ଯାଇଥିବା ଚନ୍ଦନ, ସୁଦୂରରୁ ତା'ର ଅତିପ୍ରିୟ ମାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜ ଦେଶ ସମ୍ପର୍କିତ ସ୍ମୃତିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛି । କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଡାଫୋଡିଲ୍‌ଠୁ ଗଙ୍ଗଶିଉଳିର ଦୂରତା' ଗଳ୍ପରେ ବିଜୟ, ସ୍ତ୍ରୀ, ଦୁଇପୁଅଙ୍କ ସହ ଆମେରିକାରେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ପିଲାମାନଙ୍କର ବିଚିତ୍ର ହାବଭାବ ଦେଖି ନିଜର ବାଲ୍ୟ ସ୍ମୃତିସବୁ ମନେ ପଡିଛି । ପୂର୍ବେ କିପରି ଅଭାବ ଅନଟନରେ ବିଜୟ ପାଠ ପଢି ମଣିଷ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେସବୁ ତାଙ୍କ ଦୃଶ୍ୟପଟ୍ଟରେ ନାଚିଉଠିଛି । ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ରାଧେଶ୍ୟାମଙ୍କ ଘରେ ଦୁହେଁ ଗୋଟିଏ ବତୀରେ ସେମାନେ ପାଠ ପଢନ୍ତି । ସାହିତ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାରେ ସତୁରୀ ନମ୍ବର ରଖିବା ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀ ଗୃହରେ ସାହିତ୍ୟ ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା । ସେହି ପ୍ରଶଂସା ଥିଲା ଏହିଭଳି– "ଦେଖିବ, ଏ ପିଲା ଦିନେ ବହୁତ ନାମ କରିବ, ଖୁବ୍ ବଡ ଲୋକ ହେବ । ଗରିବ ପିଲା ହେଲେ କ'ଣ ହେଲା, ଦିନେ ଏ ବିଦେଶ ଯିବ ।" (ଗଳ୍ପ-ଯନ୍ତ୍ରଣା, କିଶୋରୀ ଚରଣ ଦାସ, ପୃଷ୍ଠା-୩୩୭)

ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର 'ଜଉଘର' ଗଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପନାୟକ ହାମ୍‌ବୁର୍ଗ ସହରରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଜେନିଙ୍କ ସହ ବସବାସ

କରନ୍ତି । ଚାକିରିରୁ ଅବସର ନେବା ପରେ ଦେଶକୁ ଫେରିବାର ମୋହ ପ୍ରତିମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିଛି ଏବଂ ବାଲ୍ୟଜୀବନର ଜଡିତ କାହାଣୀ ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ପର୍ଶୁର କଥା ମନେ ପଡିଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଗାଁର ଖୋଲା ପଡିଆ, ଧାନଜମି, ଚିର ଶ୍ୟାମଳ ଧ୍ୟାନଗଭୀର ବରୁଣେଇ ପାହାଡ, ଆଷାଢ଼ର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷା ସହିତ ପଡିଆ ଯାକ ଛୋଟ-ଛତା ପରି ଫୁଟିଥିବା ଅସଂଖ୍ୟ ବାଲିଛତୁ ଆଉ ଲାଲ୍ ଟକ୍‌ଟକ୍ ସାଧବବୋହୂ ଆଦି କୈଶୋରର ସ୍ମୃତି ସବୁ ମନେପଡିଛି ।

ସେହିପରି କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ନାଏଗ୍ରା ଓ ଦେବଯାନୀ' ଗଳ୍ପରେ ଦେଶ ସମ୍ପର୍କୀତ ଏକ କରୁଣ ବିଜଡିତ ସ୍ମୃତିର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗଳ୍ପନାୟକଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଦେବଯାନୀ ଥିଲେ ଧର୍ମବିଶ୍ୱସୀ ଏବଂ ଗଳ୍ପନାୟକ ଥିଲେ ପ୍ରକୃତିପ୍ରେମୀ । ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନେଇ ଉଭୟଙ୍କ ଭିତରେ ଅଳ୍ପବହୁତେ କଳହ ମଧ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଦେବଯାନୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଗଳ୍ପନାୟକ ଦେଶ ଛାଡି ଚାଲିଆସିଥିଲେ ବିଦେଶକୁ । ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଜଡିତ ଦେଶ ସମ୍ପର୍କୀତ ସ୍ମୃତି ସବୁ ମାନସପଟ୍ଟରେ ନାଚି ଉଠିଛି । 'ମାଛ' ଗଳ୍ପରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ର ଆଉ ଏକ ଜୀବନର ଚିତ୍ର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ବିଦେଶକୁ ଦୁଇ ଦମ୍ପତି ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଦେଶକୁ ଛତ୍ରେ ଛତ୍ରେ ଅନୁଭବିଛନ୍ତି । ସେଇ ସମୟରେ ସ୍ୱଦେଶ ଭାରତ ସଂପର୍କରେ ସେମାନଙ୍କ ଭାବନା ରଖିଛନ୍ତି, ଏହିପରି- "ଭାରତ ପରି ଏଠି ସାଇ ପଡିଶା କଥା ନାହିଁ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ପଡିଶା ଘରକୁ ଯାଇ ବୁଲି ଦେଇ ଆସ, କଫି ପିଇବା ବି ଦରକାର ନାହିଁ – କ'ଣ କରୁଛ, ରନ୍ଧା ସରିଲାଣି କି, ଆଜିକାଲି ସଉଦା କେତେ ମହର୍ଗ ହେଲାଣି, ରାମାମୃତମ ଦୋକାନର ପାମ୍ପଡ ଭାରୀ ଭଲ, ଏହିପରି କଥା ବାହା-ବେଶ !" (ଗଳ୍ପ- ମାଛ, ଗାଳ୍ପିକ- କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର, ପୃଷ୍ଠା-୨୫) ଗଳ୍ପରେ ଭାରତୀୟ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ଦେଖାଯାଏ, ତାହା ବିଦେଶ ଭୂଇଁରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଗାଳ୍ପିକ ସୁଧୀର କୁମାର ବିଜୟେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣଙ୍କ 'ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଗାଁ' ଗଳ୍ପରେ ମଧ୍ୟ ଗଳ୍ପନାୟକ ଗାଁର ସବୁଜିମା, ମହନୀୟ ପାହାଡ ତଳେ ବିରୂପାର ସ୍ୱଚ୍ଛ ଜଳଧାର, ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଭାଗବତ ପାଠ, ଶଙ୍ଖ ହୁଳହୁଳି ଶବ୍ଦ ଆଉ ଚାଟଶାଳୀରେ ପିଲାଙ୍କ ପଣିଖିଆ ଡାକ, ଖଞ୍ଜଣି ବାଜି ହରିବୋଲ ଶବ୍ଦରେ ଈଶ୍ୱର ଚର୍ଚ୍ଚା ଏବଂ ବନ୍ଦେ ଉତ୍କଳ ଜନନୀର ସୁମଧୁର ସମୂହ ଗାନ ପବନରେ ଭାସିଗଲା ଭଳି ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତିକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଗାଈଗୋଠ, ନଈକୂଳର ସୁଲୁସୁଲିଆ ବାଆ, ପୋଡ଼ପିଠା, ଚୁଡା ମୁଢି, ଦୁଧ ଘିଅ ଆଦି ବ୍ୟାକୁଳ ଅନୁଭୂତି ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଛି ।

ଗାଳ୍ପିକ ଦୀପ୍ତି ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ 'ଆମେରିକା ଏକ ପ୍ରେମ ଗଳ୍ପ' ଗଳ୍ପରେ ବିବେକର ମା' ଆମେରିକାରେ ରହି ନିଜ ଓଡିଶା ମାଟିକୁ ଭୁଲି ପାରିନାହାନ୍ତି । ଏତେ ବର୍ଷ ଆମେରିକାରେ ରହିଗଲା ପରେ ନିଜର ଶାଗପଖାଳ ଜୀବନକୁ ଭୁଲିପାରି ନାହାନ୍ତି । କଥାରେ କଥାରେ ସେ ସଜନା ଛୁଇଁ ଭଜା, ବଡିଚୁରା, ଚୁନା ମାଛ ଚଡ଼ଚଡ଼ି ଆଉ ତାଙ୍କ ବୋଉ ହାତରେ ଶାଗଭଜା, ଆଳୁଚଟଣୀ କଥା ବଖାଣି ବସନ୍ତି । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ ହଜିଲା ଦିନର ସ୍ମୃତି ଭିତରେ ନିଜକୁ ମିଶାଇ ନିଜ ଗାଁ, ବିଲ, ପାହାଡ, ନଈନାଳ, ଆମ୍ବତୋଟା, ସ୍କୁଲ୍ ଘର, କଇଁ ପୋଖରି, ଧୂଳିଦାଣ୍ଡ, ଶଗଡଗାଡି, ସବାରିରେ ଝିଅର ଶାଶୁଘର ଯିବା, କବାଡିଖେଳ, ବାପା ମା, ଭାଇଭଉଣୀ, ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନଙ୍କୁ ଖୋଜିବୁଲନ୍ତି ।

- **ବିଦେଶୀଙ୍କ ଆକର୍ଷଣ: ଭାରତୀୟ ଏବଂ ଓଡିଶାର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରା :**

ଭାରତ ଏକ ଏମିତି ଦେଶ, ଯେଉଁଠାରେ ପୃଥିବୀର ବିଖ୍ୟାତ ବୀରପୁତ୍ରମାନେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତକୁ ବିଶ୍ୱସ୍ତରରେ ଏକ ମହାନ୍ ଦେଶ ରୂପେ ପରିଚିତ କରାଇବାରେ ବୀରପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୌତମବୁଦ୍ଧ, ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ, ନେତାଜୀ ସୁବାଷ ବୋଷ, ରବିନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର ଅନ୍ୟତମ । ଏହି

ବୀରପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶରେ ବହୁ ବିଦେଶୀ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଗାଳ୍ପିକ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଟ୍ରେଜାନ ଅଶ୍ୱ' ଗଳ୍ପରେ ମିସେସ୍ କାର୍ଟରାଇଟ୍ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ ପ୍ରଭାବିତ । ଆମେରିକାର ନାଗରିକ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମନରେ ଭାରତୀୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଅହେତୁକ ପ୍ରେମ ରହିଛି । ଏହା ସହିତ ତାଙ୍କର ଭାରତର ଆଦର୍ଶ ଚରିତ୍ରମାନେ ଏବଂ ଧର୍ମ, ଦର୍ଶନ, ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରତି ବହୁ ଦୁର୍ବଳତା ରହିଛି । କଥା କଥାକେ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବସନ୍ତି ଭାରତର ନୀତି ଆଦର୍ଶର କଥା । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ, ମିଷ୍ଟର କାଟ୍‌ରାଇଟ୍ ସହ ମଧ୍ୟ କେବେ କଳହ ହେଲେ ଉଦାହରଣ ଦେଇଥାନ୍ତି ଭାରତର । ସେଥିପାଇଁ ମିଷ୍ଟର କାଟ୍‌ରାଇଟ୍ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଶିଷ୍ୟା ବୋଲି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଗଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପନାୟକ ଲ୍ୟାଣ୍ଡଲେଡ଼ି ମିସେସ୍ କାଟ୍‌ରାଇଟ୍‌ଙ୍କ ଠାରୁ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମହନୀୟତା ସମ୍ପର୍କରେ ଶୁଣି ଆର୍ଶ୍ଚଯ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । ତାହାର ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ- "ନାଁ, ନାଁ ! ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ବଡ ବଡ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ଲୋକେ ସେମାନଙ୍କୁ ମହାତ୍ମା ବୋଲି, ମହାପୁରୁଷ ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆପଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଏତେ ଖରାପ ଭାବିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।" (ଗଳ୍ପ–ଟ୍ରେଜାନ ଅଶ୍ୱ, କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର, ପୃଷ୍ଠା-୭୮)

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ମାର୍ଥାର ସମାଧି'ରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଚେତନାର ଭାବବସ୍ତୁ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସାଧାରଣତଃ ମାର୍ଥା ଏକ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗୀ ତରୁଣୀ, ଯିଏ ଭାରତୀୟ ହିନ୍ଦୁ ଦର୍ଶନରେ ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସୀ । ରମେଶ କାନାଡ଼ା ଯିବା ପରେ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗୀ ଯୁବତୀ ମାର୍ଥା ସହ ପରିଚିତ ହୋଇଛି । ଭାରତର ଯେତେ କୁସଂସ୍କାର, ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସର କଥା ରମେଶ, ମାର୍ଥା ପାଖରେ ଯେତେ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ମାର୍ଥା ସେ ସବୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ କରିଛି । ବରଂ ତା ପରିବର୍ତ୍ତେ ମାର୍ଥା ଭାରତୀୟଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କହିଛି । ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ସଂପର୍କରେ ତାହାର ମନ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା ଏହିପରି- "କିନ୍ତୁ ଆମେ ଶୁଣୁଛୁ ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ଭାରତରେ ଆଦୌ ନାହିଁ । ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ସେଠି ସୁଖରେ ରହନ୍ତି ।" (ଗଳ୍ପ– ମାର୍ଥାର ସମାଧି, ଗାଳ୍ପିକ- କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର, ପୃଷ୍ଠା-୧୬)

ଏହି ବିଦେଶିନୀ ମାର୍ଥା ନିଜର ସାଧାନା ଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ଜୟ କରିପାରିଛି ଏବଂ ରେମଶ ପରି ବୁଦ୍ଧିହୀନ ସୁଖଲୋଭୀ ଯୁବକକୁ ହୀନପ୍ରତିପନ୍ନ କରିଦେଇଛି । ଗଳ୍ପରେ ମାର୍ଥାର ବଳିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଲକ୍ଷଣୀୟ । ଆଲୋଚ୍ୟ ଗଳ୍ପର କଥାବସ୍ତୁ ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ଘଟଣା ସମନ୍ୱୟରେ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଦକ୍ଷତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କର 'ମିନାକ୍ଷୀ' ଗଳ୍ପରେ ମଧ୍ୟ ମାର୍ଥା ଭଳି ମିନାକ୍ଷୀ ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନ ଓ ଯୋଗ ମାଧ୍ୟାମରେ ଏଡ଼ସ୍ ରୋଗରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିଛି ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ପ୍ରକୋଷ୍ଠ' ଗଳ୍ପରେ ଆମେରିକାର ସମାଜରେ ଜେନେଟ୍ ପରି ଝିଅଟିଏ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟତିକ୍ରମ । ଜେନେଟ୍ ନିଜ ସମାଜର ଚଳଣି ସହିତ ଖାପ୍ ଖୁଆଇ ନ ପାରି, ଏକରକମର ବାସନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି ତା' ନିଜ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧରେ । ନିର୍ଜୀବ ବହିପତ୍ର ସାଙ୍ଗରେ, ଅଥଚ ଆମେରିକାର ଝିଅଟିଏ ପରି ଖୋଲା, ମୁକ୍ତ ଝିଅଟିଏ ହୋଇପାରିନି । ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଆଉ ଏକ ଗଳ୍ପ 'ମିସ୍ ଏଡିସ୍ ହର୍ଣ୍ଣ'ରେ ଏହିଭଳି ଏକ ଚରିତ୍ର ଟରଣ୍ଟୋ ଆର୍ଟ ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗଳ୍ପରେ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ଆକର୍ଷଣୀୟା ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ସଂପନ୍ନା, ଏକ ପୌଢ଼ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀଙ୍କଠାରେ ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ-ଦର୍ଶନ-ସଂସ୍କୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହାନ୍ୱିତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗଳ୍ପରେ ଯଥା-'ଜଣେ ହିପି ତରୁଣୀର ଇତିବୃତ୍ତ', 'ଗୁଡାଏ ରଙ୍ଗ ଗୁଡାଏ ରେଖା' ଗଳ୍ପଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଭାବବସ୍ତୁ ପରିଲକ୍ଷିତ ।

ଗାଳ୍ପିକ ମନୋଜ ଦାସଙ୍କ 'ଆବୁପୁରୁଷ' ଗଳ୍ପଟି ଯେତିକି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ, ତା'ଠୁ ଅଧିକ ଗଭୀର ବାସ୍ତବତାର କଥାବସ୍ତୁ ମଧ । ଗଳ୍ପନାୟକ ଆବୁପୁରୁଷ ଅର୍ଥାତ୍ ମିଷ୍ଟର ଶର୍ମା ଆମେରିକାକୁ ନିଜର ବୃହତ ଆବୁ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିବା ପାଇଁ ଯାଇଁ ସେଠି ବିଶ୍ୱବିଖ୍ୟାତ ଆବୁପୁରୁଷ ନାମରେ ପରିଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର

ଏହା ପୂର୍ବରୁ ନିଜ ଦେଶରେ ତାଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ବହୁ ଅପମାନିତ ହେବାକୁ ହୋଇଛି ।

ଗାଳ୍ପିକ ସୁଧୀର କୁମାର ବିଜୟେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ 'ଭେନେଜୁଏଲଙ୍କ ଝିଅ ଲିଡିଆ' ଗଳ୍ପରେ ନିଜ ଦେଶରେ ପିଲାଏ ଓଡିଆ ବା ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାରେ କଥା ହେବାକୁ ସଂକୋଚ କରୁଥିବା ବେଳେ ଆମେରିକାର ଗୋଟିଏ ତିନି-ଚାରି ବର୍ଷର ଝିଅ ଲିଡ଼ିଆ ମୁଖରୁ ଓଡିଆରେ 'ଅଙ୍କିତା ଆସ' କହିବା ଶୁଣି ଗଳ୍ପନାୟକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଗାଳ୍ପିକ ଦେବାଶିଷ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ 'ରାସେଶ୍ୱରୀ' ଗଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପନାୟିକା ସାରା ମରିନସ୍ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ତରୁଣୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି, ନୃତ୍ୟ, ପରମ୍ପରାରେ ପ୍ରଭାବିତ । ଉତ୍କଳର ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଓଡିଶୀନୃତ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ସୁଦୂର ନିଉୟର୍କରୁ ସେ ଅତି ଆଗ୍ରହରେ ଦୌଡ ଆସିଥିଲେ ପୁରୀର ରଘୁରାଜପୁର ଗ୍ରାମକୁ ।

- **ପ୍ରବାସୀ ନିଜ ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରତି ହୀନମାନ୍ୟତା ଭାବାବେଗ:**

ଜଣେ ଭାରତୀୟ ଯେତେବେଳେ ନିଜ ଦେଶ ଛାଡି ବିଦେଶରେ ବସବାସ କରେ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ବିଦେଶର ମୋହ ବାନ୍ଧିରଖେ । ସେ ଦେଶରେ ରହିବାର ସୁଯୋଗ ଖୋଜି ବୁଲେ । ଫଳରେ ନିଜ ଦେଶର ସଂସ୍କୃତିରେ ଥିବା ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ, କୁସଂସ୍କାର, ଏବଂ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଦୋଷ, ଦୁର୍ବଳତା ଆଦି ଆଖିରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ । ଫଳରେ ସେଗୁଡିକୁ ସେ ଧରି ରଖେ । ଏହିପରି ଭାବବସ୍ତୁ ବହୁଗୁଡିଏ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଯେପରି- କିଶୋରୀ ଚରଣ ଦାସଙ୍କ 'ଯନ୍ତ୍ରଣା' ଗଳ୍ପରେ ଚନ୍ଦନ ଆମେରିକାରୁ ତା' ମାଇଁ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇଛି । ସେଥିରେ ସେ ଲେଖିଛି, ସେ ଆଉ ଦେଶକୁ ଫେରିବନି ଏବଂ ଆମେରିକା ରହିବାର କାରଣରେ ସ୍ୱଦେଶର ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତା ଗୁଡିକୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ପ୍ରକାଶ କରିଛି । ଯଥା- "ଯେଉଁଠି ସରକାର ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, ହେଲେ ଗଣତନ୍ତ୍ର କାଏମ୍ ଅଛି, କାରଣ ଭୋଟଦିଆ ଚାଲିଛି, ଭୋଟ୍ର କିଣାବିକା, ଏବଂ ସେଥିରେ ରକ୍ତବୁହା ମଉଜ, ସର୍କସ । ଯେଉଁଠି ଶିକ୍ଷା ପଛକୁ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ, ଖାଲି ଠେଲାପେଲା ହୋଇ ଶ୍ରେଣୀର ଅମୁକ କି ସମୁକ ଠଣାରେ ପଶିଯିବା କଥା । ଯେଉଁଠି ଧର୍ମ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ରାମ ଅଛନ୍ତି ଓ ବାବର ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ରକ୍ତାକ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଛି ତାଙ୍କ ଭିତରେ । ଯେଉଁଠି ନୂଆବୋହୂ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ନୂଆଧରଣର ଚିତା ମଧ୍ୟ ଜଳା ହୋଇପାରେ, ତା' ଦେହରେ କିରିସିନି ଢ଼ାଳି, ସେଇଠୁଁ ନିଆଁ ଲଗେଇ ।"

କୃଷ୍ଣପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ମାର୍ଥାର ସମାଧି' ଗଳ୍ପରେ କାନାଡ଼ାକୁ ପଢିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଥିବା ଭାରତୀୟ ଯୁବକ ରମେଶ, ମାର୍ଥା ନାମକ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗୀକୁ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଭାରତର କୁସଂସ୍କାର ଏବଂ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା, ଅଳସୁଆ ମନୋଭାବ ସଂପର୍କରେ କହିଛି । ଯେପରି- "ହଁ, ଏଠି ବି ଅଛି; କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ ବ୍ୟବଧାନଟା ଖୁବ୍ ବେଶି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, କାହାକୁ ଭଲ ପାଇଲେ ତାକୁ ପ୍ରେମ କରିବା ଉଚିତ ଓ ପ୍ରେମ କରି ମନ ପାଇଲେ ତାକୁ ବିବାହ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ମୁଁ କହିବି; କିନ୍ତୁ ସେଠି କ'ଣ ହେଉଛି ? ଚିହ୍ନା ନାହିଁ, ପରିଚୟ ନାହିଁ, ଜଣକୁ ଆଣି ଅନ୍ୟ ଜଣକ ବେକରେ ଛନ୍ଦି ଦିଆଯାଉଛି । ତା'ପରେ ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ, ପ୍ରେମ କରିବାକୁ କୁହାଯାଉଛି ।"

ଦୀପ୍ତିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଗଳ୍ପ 'ଆମେରିକା ଏକ ପ୍ରେମଗଳ୍ପ'ରେ ବିବେକ ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଭାରତୀୟ ସମାଜର ରୀତିନିୟମ, ଛଳନା, ମିଥ୍ୟା ପରମ୍ପରା ବିରୋଧରେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ମା'କୁ ବୁଝେଇବାକୁ ଯାଇ କହିଛନ୍ତି- "ଏଠାକାର ଖରାଦିନ ଭଳି ନୁହେଁ । ଏଠିକା ପରି ସେଠି କେହି କାହାର ଆମ୍ବଗଛ, ବେଲଗଛକୁ ଟେକା ମାରନ୍ତିନି । ତମ ବଗିଚାରେ ସେଉ, କମଳା ଝଡିକି ଗଦା ହେଇଥିବ, ବାହାର ଲୋକ କେହି ଅନେଇବ ନାହିଁ । ଏକାଠି ହେଇ ଯା ନାଁରେ ଗପିବା ତ ଦୂରର କଥା, ନିହାତି ଦରକାର ନ ପଡିଲେ କେହି କାହାରିକୁ ଡିଷ୍ଟର୍ବ କରନ୍ତିନି ।" (ଗଳ୍ପ- ଆମେରିକା ଏକ ପ୍ରେମ କାହାଣୀ, ଗାଳ୍ପିକ- ଦୀପ୍ତିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ପୃଷ୍ଠା-୧)

ଗାଳ୍ପିକ ସୁଧୀର କୁମାର ବିଜୟେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣଙ୍କ 'ଭାଷା' ଗଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପପୁରୁଷ ପୁଅ, ବୋହୂ ରହୁଥିବା ଆମେରିକାକୁ ବୁଲିବାକୁ

ଯାଇଛନ୍ତି । ସେଇ ବର୍ଷ ଆମେରିକା ଓଡିଆ ଏସୋସିଏସନ୍‌ର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ଏହି ଉତ୍ସବ କେବଳ ଓଡିଶା ଉନ୍ନତ ପାଇଁ ନାମକୁ ମାତ୍ର ସେମିନାର – ୱାର୍କସପ୍ । ନୂଆ ପରିଚୟର ଆନନ୍ଦ ବା ବହୁ ଦିନର ଦେଖା ସାକ୍ଷାତର କୋଲାକୋଳି, ଓଡିଶାର ସମ୍ପର୍କୀୟମାନଙ୍କ ସୁଖ ଦୁଃଖର ଖବରାଖବର ଛଡା, ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଓଡିଶାରୁ ଆସିଥିବା କାହାର ବାପା ମା, ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର, ଭାଇ ଭାଉଜ, ଭଉଣୀ ଭିଣେଇ କି ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହ ପରିଚୟ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ନେଇ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଓଡିଶାର ଉନ୍ନତି, ଓଡିଶାର ଅଭାବ-ଅସୁବିଧା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ କାହାର ମନ କିମ୍ବା ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଯାଇନାହିଁ । ତେଣୁ ଏସବୁର ଆୟୋଜନ ଦେଖି ଗଳ୍ପପୁରୁଷ ଦୁଃଖରେ ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

- **ପ୍ରବାସୀର ଅନୁଭବ: ବିଦେଶ ସମାଜରେ ସମ୍ବେଦନ ହୀନତା :**

ଭାରତରେ ସାଧାରଣତଃ ଯୌଥ ପରିବାରର ପ୍ରଚଳନ ଦେଖାଯାଏ । ଯଦିଓ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ଏହି ଯୌଥ ପରିବାର ଏକକ ପରିବାରରେ ପରିଣତ ହେଉଛି । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏଠାରେ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସ୍ନେହବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହା କେବଳ ପରିବାର ଭିତରେ ସୀମିତ ହୋଇ ରହିନଥାଏ । ପାଖ ପଡୋଶୀମାନେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ଏବଂ ବିପଦ ଆପଦରେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏସବୁର ମୂଲ୍ୟ ବିଦେଶ ଭୂମିରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ଘରର ପିଲାମାନେ ବଡ ହେବା ମାତ୍ରେ ପିତା, ମାତାଙ୍କଠୁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଖୋଜିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇନଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ଭାବବସ୍ତୁ ବହୁଗୁଡିଏ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଗାଳ୍ପିକ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ହିମପଦ୍ମ' ଗଳ୍ପରେ କାନାଡ଼ାର ଏକ ଭଡ଼ା ଘରେ ମନୋଜ, ମଞ୍ଜରୀ ଏବଂ ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ସୁଜିତ ରହୁଥିଲେ । ସେଇ ସମାନ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟରେ ଏକ ଆମେରିକାନ୍ ପରିବାର ରହୁଥିଲେ । ପରିବାର କହିଲେ ମିସେସ୍ ହ୍ୱାଇଟ୍, ମିଷ୍ଟର ହ୍ୱାଇଟ୍ ଏବଂ ଚାରି ବର୍ଷର କନ୍ୟା ମାର୍ଶା । ବିଦେଶୀ ପରିବାରଟିରେ ସର୍ବଦା କଳହ ଲାଗିରହୁଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ମିସେସ୍ ହ୍ୱାଇଟ୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଥାଇ ମଧ୍ୟ, ସେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ପ୍ରେମ କରନ୍ତି । ଗଳ୍ପରେ ସ୍ୱାମୀ ଓ କୁନିଝିଅ ପ୍ରତି ବିଦେଶୀ ମାଆଟିର ମନରେ କୌଣସି ଆବେଗ କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ପରଦିନ ସକାଳୁ ଅଜିତକୁ ସ୍କୁଲ୍ ନେବା ରାସ୍ତାରେ ମନୋଜ ମାର୍ଶାର ମୃତ ଶରୀରକୁ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି । ଏଠାରେ ଗାଳ୍ପିକ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଏବଂ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଚିତ୍ର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପଟେ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ, ଆଉ ଗୋଟେ ପଟେ ସମ୍ବେଦନହୀନ ସଂପର୍କ । ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅନାବିଳ ମାତୃତ୍ୱ, ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ହୃଦୟହୀନ ମାତୃତ୍ୱ । ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ମଞ୍ଜରୀର ଅଜିତ ପ୍ରତି ଏବଂ ମିସେସ୍ ହ୍ୱାଇଟ୍ ମାର୍ଶା ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିହୁଏ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଯଶୋଦାର ଶୋକ' ଗଳ୍ପରେ ମିସେସ୍ ଲାଣ୍ଡଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଦୁଇପୁତ୍ରକୁ ନେଇ ପରିବାର । ମିଷ୍ଟର ଲାଣ୍ଡ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ରର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଅନ୍ୟ ପୁତ୍ରଟି ଚାକିରି ପାଇ ସାନ୍‌ଡିଗୋରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସହ ବାସ କରୁଛି । କୋଉ ଛଅମାସରେ ଥରେ ଚିଠି ଲେଖେ । ମିସେସ୍ ଲାଣ୍ଡଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଭଳି 'ପୁରାତନ' ଗଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପପୁରୁଷ ପୁତ୍ର ସ୍ନେହରୁ ବଂଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ପଲାସୀ ଅବସାନ' ଗଳ୍ପରେ ବିଦେଶୀ ତରୁଣୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବେଦନହୀନତାର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହି ଗଳ୍ପରେ ରହିଛି, ବିଦେଶୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଜଣେ ଭାରତୀୟଙ୍କ ମନୋଭାବ । ଲଣ୍ଡନର ଏକ ଗୋରା ଝିଅର ବିଶ୍ୱାସଘାତକତାରେ, ଭାରତୀୟ ଯୁବକ ଶ୍ରୀ ଦତ୍ତଙ୍କ ମନରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଇଛି, ଅବିଶ୍ୱାସର ଏକ ଶୀତଳ ବରଫ-ସ୍ରୋତ । ମଣିଷ ହେଇ ମଣିଷକୁ ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟତା ହରାଇଛନ୍ତି, କେବଳ ବିଦେଶିନୀ ଝିଅଟିଏ ପାଇଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ କଥାକାରଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି– "ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କହିଥାନ୍ତି କିପରି ? ଏଠାରେ ଝିଅମାନେ ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ପ୍ରକୃତିର ଯେ ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ କିଛି କହିବା କି ଆଶା କରିବା

ବିପଦଜନକ । ତୁମ ସହ ଡେଟିଂ କରୁଥିବେ, ଶନିବାର ଜଣକ ସହ ସିନେମା ଥିବ, ତାକୁ ନେଇ ତ, ରବିବାର ଆଉ ଜଣକ ସହ ନାଏଗ୍ରା ପଲସ ! ତେଣୁ ଏଠି ଶେଷ କଥା ନ ହେବା ଯାଏଁ , କିଛି କହିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ ।" (ଗଳ୍ପ-ପଲାସୀ ଅବସାନ, ଗାଳ୍ପିକ-କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର, ପୃଷ୍ଠା-୨୧)

ଗାଳ୍ପିକା ହିରଣ୍ମୟୀ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ରେଡ଼ ାଇନ୍‌ରର ରାତ୍ରୀ' ଗଳ୍ପରେ ବିଭୋର ମହାନ୍ତି ଇଂଲଣ୍ଡର ଏନ୍. ଆର୍. ଏସ୍‌ରେ ଡାକ୍ତର ଥିଲେ । ସେଇ ସମାନ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ତାଙ୍କ ସହ କାମ ଇସାବେଲା ନାମକ ବିଦେଶିନୀ ସହ ତାଙ୍କର ସଂପର୍କ ଗଢିଉଠେ । ସମୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହ ଇସାବେଲାର ମନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । ସେଥିପାଇଁ ବିଭୋର ମହାନ୍ତି ଆମେରିକା ଛାଡିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରନ୍ତି । ଏହି ଗଳ୍ପରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିଦେଶୀମାନଙ୍କର କଳା ଗୋରା ଭେଦଭାବ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଭଳି ଏମାନେ ଅତୀତକୁ ଜାବୋଡି ଧରିନଥାନ୍ତି ।

- **ଜୀବନରେ ନିସଙ୍ଗତା:**

ମଣିଷ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ତେଣୁ ସେ ସମାଜରେ ବାସ କରେ ଏବଂ ସମାଜର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ପାଲଟି ଯାଏ । ବ୍ୟସ୍ତ ବହୁଳ ଦୁନିଆରେ ତରୁଣର ଦ୍ରୁତତା ପରି, ମଣିଷ ନିଜକୁ ବହୁ ବ୍ୟସ୍ତତା ଭିତରେ ରଖିନିଏ । ବୟସର କ୍ରମବିକାଶରେ ମଣିଷ ତା'ର କର୍ମ ଜୀବନରୁ ପୁଣି ବିରତି ନେଇଥାଏ । ତା'ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ନୂଆ ଏକ ଜୀବନ । ହୁଏତ କାହା ଜୀବନରେ ଖୁସି ଭରିଯାଏ, ଆଉ କାହା ଜୀବନରେ ଭରିଯାଏ ନିଃସଙ୍ଗତା । ସେଇ ନିଃସଙ୍ଗ ଜୀବନ ଉଭୟ ଦେଶ ଏବଂ ବିଦେଶରେ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାର ବଳିଷ୍ଠ ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ହେଉଛି-

ଗାଳ୍ପିକ କିଶୋରୀ ଚରଣ ଦାସଙ୍କ 'ଓଦା ମାଟି' ଗଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପନାୟକ ଦୀର୍ଘ ଚାଳିଶି ବର୍ଷ ପରେ ନିଜ ଜନ୍ମମାଟିକୁ ଏକାକୀ ଫେରିଛନ୍ତି । ଜନଶୂନ୍ୟ ଘରଟିରେ ଚାକର ପୁଅ ଛଡା ଆଉ କେହି ନଥାନ୍ତି । କେବଳ ଖାଲି ଘରଟାରେ ପୁରୁଣା ଚୌକିରେ ବସି ଅତୀତ-ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି । ଘୋର ନିର୍ଜନତା ଭିତରେ ସେ କେବଳ ନିଜର ନିଃସଙ୍ଗତାକୁ ଭେଟିଛନ୍ତି ।

ଗାଳ୍ପିକ କୃଷ୍ଣପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର 'ଯଶୋଦାର ଶୋକ' ଗଳ୍ପରେ ମିସେସ୍ ଲାଣ୍ଡ ସେହିପରି ଏକ କରୁଣ ଚରିତ୍ର ଯେ ସ୍ୱାମୀ ଓ ପୁତ୍ରକୁ ହରାଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକାକୀ ହୋଇପଡିଛନ୍ତି । ପରିଣତ ବୟସରେ ସେ ହୁଏତ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ନିଜ ଲୋକଙ୍କ ସାହାଚର୍ଯ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସେ ଆମେରିକୀୟ ପରିବେଶରେ ଏକାକୀ ହୋଇପଡିଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ ମିସେସ୍ ଲାଣ୍ଡଙ୍କ ଚରିତ୍ରରେ ଏକ ସ୍ନେହମୟୀ, କରୁଣାମୟୀ ନିଃସଙ୍ଗ ମାତୃ ହୃଦୟର ମାର୍ମିକ ବେଦନା ହିଁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ମନୋଜ ପରି ଭାରତୀୟ ଯୁବକକୁ ସେ ଅତିଥି କରିଛନ୍ତି । ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ସେ କେବଳ ବ୍ୟାକୁଳିତ ପ୍ରାଣ ମାଆଟିଏ, ଯାହା ମନରେ ଦେଶ-ବିଦେଶ, କଳା-ଗୋରାର ଭେଦଭାବ ନାହିଁ ।

- **ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ :**

ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ 'ନାଟାଲିଆ ଓଁକାର' ଗଳ୍ପରେ ଆମେରିକାର ଜେ. ବି. ପ୍ରିଷ୍ଟ୍‌ଲ ପାର୍କରେ ଷାଠିଏ ବର୍ଷର ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ତାଙ୍କର ଆଠ-ନଅ ବର୍ଷ ବୟସର ଆମେରିକାନ୍ ନାଗରିକ ନାତିଟିଏ ସହିତ ହାତ ଧରାଧରି ହେଇ ଚାଲୁଥାନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ କେହି ଏକ ବିଦେଶିନୀର ଉପସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଯିବା ଗଳ୍ପରେ ବିସ୍ମୟତା ଭରିଦିଏ । ଏହିପରି ଗାଳ୍ପିକ କୃପାସାଗର ସାହୁଙ୍କ 'ଝଡ ଓ ଝାଉଁବଣ' ଗଳ୍ପଟି ବାଙ୍ଗଲାଦେଶର ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ନେଇ ଲିଖିତ । ଏହି ଗଳ୍ପଟି ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବର ଦେଶ ବିଭାଜନ ସମୟର ଏକ କରୁଣ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ନେଇ ଲିଖିତ । ଉଦାସୀ ରହିମ୍ ନିଜର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟାକୁ ହରାଇଛି । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ତା' ପାଇଁ କିଛି ଖୁସି ଫେରି ନାହିଁ । ଝିଅକୁ ପ୍ରାଣ ପ୍ରଣେ ଖୋଜି ଖୋଜି ଶେଷରେ ନିରାଶ ହୋଇଛି ।

ପ୍ରବାସ ଅର୍ଥାତ୍ ଶାନ୍ତିନିକେତରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ଗାଳ୍ପିକ କଇଳାଶ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଏକାଧିକ ଗଳ୍ପରେ ଶାନ୍ତିନିକେତର ବିଭିନ୍ନ

ଚରିତ୍ରମାନେ ଅନୁରୂପେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ । ତତ୍‌ସହିତ ଗାଳ୍ପିକ ଦେବାଶିଷ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ 'ରାସେଶ୍ୱରୀ' ଗଳ୍ପ ସଙ୍କଳନସ୍ଥ ସମଗ୍ର ଗଳ୍ପ ଭିତରେ ପ୍ରବାସ ଜୀବନକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିହେବ । ସେ ହୋଇପାରେ ଆସାମ ସୁନ୍ଦରୀ ସଂଗୀତା ସାଇକିଆ, ନିଉୟର୍କରୁ ସାରା ମରିସନ୍, ନାୟିକା ବନ୍ୟା ଆଦି ଚରିତ୍ରମାନେ ।

- **ଉଭୟ ସଂସ୍କୃତିର ଆକଳନ:**

ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କୃତି ରହିଥାଏ । ମଣିଷ ଯେଉଁ ପରିବେଶରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରେ, ସେହି ପରିବେଶର ସଂସ୍କୃତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଅଧିବାସୀ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଅଧିବାସୀଙ୍କଠାରୁ ଚାଲିଚଳଣିରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତରେ ଜନ୍ମିତ ସନ୍ତାନଙ୍କ ଠାରେ ସଂସ୍କୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନତା ରହିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ସ୍ୱଜନ୍ମଭୂମି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦେଶ, ପ୍ରଦେଶ ଉଭୟେ ଉଭୟଙ୍କର ସଂସ୍କୃତିରେ ପ୍ରଭାବିତ । ତେଣୁ ଦେଖାଯାଏ ଜନ୍ମଭୂମିର ଜୀବନଶୈଳୀରେ ଯାହା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଘଟଣା, ପ୍ରବାସଭୂମିରେ ତାହା ସ୍ୱାଭାବିକତା ।

କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଡାଫୋଡ଼ିଲଠୁ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ'ଗଳ୍ପରେ ବିଜୟ ଓ ସୁମଙ୍ଗଳାଙ୍କର ପୁତ୍ର ସତୀଶ ପାଠପଢାରେ ମନ ନଦେଇ ଆମେରିକୀୟ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ଭଳି ଅତ୍ୟଧିକ ବିଳାସୀ ହୋଇଉଠିଛି । ବିଜୟ ବିଦେଶର ପ୍ରଭାବକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଛନ୍ତି ଯେ- "ପରୀକ୍ଷାରେ ଖରାପ ଗ୍ରେଡ୍ ରଖିଲେ ବି ଏମାନଙ୍କ ଟି. ଭି. ଦେଖା ବନ୍ଦ ହୁଏନା, ଆଉ ବାପା ମା' ଯେତେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ବି ଏମାନଙ୍କୁ ମାରି ପାରନ୍ତିନି; କାରଣ ଏ ଅଦ୍ଭୁତ ଦେଶରେ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ରାଗିଗଲେ ଅନେକ କଥା କରି ପାରନ୍ତି, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଡ୍ରଗ୍ ଷ୍ଟୋର୍ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗପି ଗପି ସାରା ଜୀବନ କଟାଇ ଦେଇପାରନ୍ତି, ନ ହେଲେ ହିପ୍ପି ହୋଇଯାଇ ପାରନ୍ତି, ନ ହେଲେ ଦେଶ ବୁଲିବା ପାଇଁ ନିରୁଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇପାରନ୍ତି ।" (ଗଳ୍ପ- ଡାଫୋଡ଼ିଲଠୁ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, କୃଷ୍ଣପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର, ପୃଷ୍ଠା-୧) ଅପର ପକ୍ଷରେ ଭାରତରେ ଜନ୍ମିତ ବାଲ୍ୟଦିନର ବନ୍ଧୁ ରାଧେଶ୍ୟାମର ତିନୋଟି ପୁତ୍ରର ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇଛି । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ବୋଲକରା, ପରିଶ୍ରମୀ, ବୁଦ୍ଧିଆ । ଏସବୁ ପ୍ରବାସୀ ଜୀବନ ଶୈଳୀରେ ସ୍ୱାଭାବିକ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଜୀବନ ଶୈଳୀରେ ନୁହେଁ ।

ଗାଳ୍ପିକା ହିରଣ୍ମୟୀ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଅଜଣା ଲଗ୍ନର ବର୍ଷା'ଗଳ୍ପରେ ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ରୂପାଲି ପାଠ ପଢିବାକୁ ଆସିଛି । ରୂପାଲି ବହୁ ବର୍ଷ ଆମେରିକାରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଆଦର୍ଶ ତା ପାଖେ ଊଣା ହୋଇନାହିଁ । ସେ ବହୁ ନିକଟରୁ ଆମେରିକୀୟ ସଭ୍ୟତାକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଛି । ସେଠାରେ କିପରି ବାର-ତେର ବର୍ଷର ବୟସ୍କ ପୁଅ, ଝିଅଙ୍କର ବୟଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ ବା ଗାର୍ଲଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ ନ ଥିଲେ ମାଆ,ବାପାମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ଏବଂ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କଠାରେ ପ୍ରେମକୁ ନେଇ କୌଣସି ସଂକୋଚତା ନଥାଏ । ସେମାନେ ଖୋଲା ଜାଗାମାନଙ୍କରେ, ସବୁ ମାର୍କେଟ୍ ଛକ, ବସ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଡମାନଙ୍କରେ ପ୍ରେମ ମଗ୍ନାବସ୍ଥାରେ ଯୋଡ଼ିମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବା, ସେଠାରେ ଏକ ସାଧାରଣ କଥା । କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ ରକ୍ଷଣଶୀଳତାର ମନୋଭାବ ଲୋକମାନଙ୍କ ଠାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

ପରିଶେଷରେ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରବାସୀ ଜୀବନର ସ୍ଥିତି ଏବଂ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଛାଡ଼ିଆସିଥିବା ଜନ୍ମଭୂମିର ସାଉଁଟା ଅନୁଭୂତି, ଆବେଗ ଓ ଭାବପ୍ରବଣତାଗୁଡିକ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏହିପରି ଗଳ୍ପ କେଉଁ ଏକ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସ୍ରଷ୍ଟାମାନସରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏଥିରେ ଅପର ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରାକୁ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ଥାଏ ଏବଂ ପାଠକ ଅନ୍ୟ ଦେଶ କିମ୍ବା ପ୍ରଦେଶ ସଂପର୍କରେ ଅବଗତ ହୋଇ ପ୍ରବାସକୁ ନଯାଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବାସର ପ୍ରତିଛବି ହୃଦୟରେ ଆଙ୍କିପାରେ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ରଷ୍ଟାମାନସରେ ଏହିଭଳି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭୂମିର ଚରିତ୍ରମାନେ ଆତଯାତ ହେଉଥିବେ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରି ପ୍ରବାସୀ ସାହିତ୍ୟ ଜନ୍ମ ନେଉଥିବ ।

ସହାୟକ ଗନ୍ଥସୂଚୀ

- ଦାସ, ଗୌରହରି, 'ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ କାଲି, ଆଜି, ଓ କାଲି', ସମ୍ପାଦନା, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ, ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ – ୨୦୧୪ ।

- ପଟ୍ଟନାୟକ, ପ୍ରଫେସର କଇଳାଶ, 'ଗଳ୍ପ ବନାମ ଗଳ୍ପ', ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ -୧୯୯୮ ।
- ବାରିକ୍, ଡକ୍ଟର କବିତା, 'ଶହେ ବର୍ଷର ଆଧୁନିକ ଓଡିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ : ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ (୧୮୯୮-୧୯୯୮)' ବାଲୁବଜାର, କଟକ, ବିଦ୍ୟାପୁରୀ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ -୧୯୯୯ ।
- ମହାପାତ୍ର, ଖଗେଶ୍ୱର, 'ସମାଲୋଚନାର ଦିଗଦିଗନ୍ତ', ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ – ୧୯୯୭ ।
- ସାମଲ, ଡ଼କ୍ଟର ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ, 'ସାହିତ୍ୟର ଗଠନ ରୀତି ' , ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ – ୨୦୦୦ ।
- ସାମଲ, ଡ଼କ୍ଟର ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ, 'ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ଇତିହାସ (୧୮୯୮-୧୯୨୦), ବିନୋଦ ବିହାରୀ ', କଟକ, ବୁକସ୍ ଏଣ୍ଡ୍ ବୁକସ୍, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ – ୧୯୯୦ ।
- ସାମଲ, ଡ଼କ୍ଟର ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ, 'ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଭୂମି ଓ ଭୂମିକା', ସମ୍ପାଦନା, ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ, ଓଡିଶା ବୁକ୍‌ଷ୍ଟୋର, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ – ୨୦୦୪ ।

ପରିଶିଷ୍ଟ :

- ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ଶ୍ରୀ ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର, 'ନାଟାଲିଆର ଓଁକାର', ଲିଙ୍କ୍‌ରୋଡ, କଟକ, ଆର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକାଶନ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୧୯୯୫ ।
- ଦାସ, କିଶୋରୀ ଚରଣ, 'ଗମନ', ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୧୯୮୦ ।
- ଦାସ, ରାଜକିଶୋର, 'ଗାଁ କଥା', ସମ୍ପାଦନା, ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି, ସାହିତ୍ୟ ଶ୍ୱେତାପଦ୍ମା, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୦୮ ।
- ପଟ୍ଟନାୟକ, ଅଖିଳ ମୋହନ, 'ଅଖିଳାୟନ : ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସମଗ୍ର ଗଳ୍ପ', ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଅଖିଳ ମୋହନ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୧୯୯୮ ।
- ବିଜୟେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ, ସୁଧୀର କୁମାର, 'ଅତଳ ଜଳ', ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଟାଇମ୍ ପାସ୍, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ- ୨୦୦୭ ।
- ପଟ୍ଟନାୟକ, ଦୀପ୍ତି ରଞ୍ଜନ, 'ଆମେରିକା ଏକ ପ୍ରେମ କାହାଣୀ', ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ – ୨୦୦୭ ।
- ମିଶ୍ର, କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ, 'ଡାଫୋଡ଼ିଲ ଓ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି', ବାଲୁବଜାର, କଟକ, ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ଷ୍ଟୋର, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୧୯୯୧ ।
- ମିଶ୍ର, ହିରଣ୍ମୟୀ, 'ରେଡ୍ ।ଇନ୍‌ର ରାତି', ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପଶ୍ଚିମା ପବ୍ଲିକେଶନ୍ସ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ- ୨୦୧୯ ।

ଗବେଷିକା
ମହାରାଜା ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜଦେଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କେନ୍ଦୁଝର
ଦୂରଭାଷ : ୯୦୪୦୫୪୦୦୬୨